

Celem naukowym projektu jest teoretycznoprawne opracowanie zjawiska recepcji prawa w systemie prawnym Państwa Miasta Watykańskiego, a tym samym dostarczenie nowej wiedzy o prawnych podstawach funkcjonowania tego państwa – w tym przede wszystkim o sposobie rozwiązania w prawodawstwie Watykanu problemu relacji pomiędzy prawem naturalnym a pozytywnym. Autor opiera się na założeniu, że recepcja prawa stanowi podstawowy mechanizm określania norm prawnych obowiązujących na terenie Państwa Watykańskiego, a jednocześnie jest ona przeprowadzana w sposób nietypowy, odbiegający od dotąd opisanych w literaturze sposobów recepcji prawa.

W literaturze przedmiotu przez recepcję prawa uważa się przyswojenie przez jakąś społeczność prawa, w którego powstaniu nie brała udziału lub przyjęciu przez jakąś grupę społeczną prawa w niej/dla niej ustanowionego. W projektowanych badaniach autor posługuje się pierwszym znaczeniem terminu „recepcja prawa”. Samo zjawisko recepcji prawa było wielokrotnie przedmiotem zainteresowania doktryny prawa, zwłaszcza w zakresie recepcji prawa rzymskiego w zachodniej kulturze prawnej, czy dokonywania recepcji prawodawstwa unijnego w poszczególnych państwach członkowskich. W kanonistyce zaś najczęściej bada się recepcję prawa powszechnego w partykularnym, czy też wpływ „świeckich” prawodawstw na unormowania kościelne. Jednak w Watykanie zachodzi specyficzny, niebadany w dotychczasowej literaturze, przypadek recepcji.

Ustawodawca watykański dokonuje recepcji na wielu poziomach. Wprost używa tego terminu stanowiąc (w art. 3 ustawy o źródłach prawa), że w przypadkach wprost nieuregulowanych przez prawo watykańskie zastosowanie mają normy wydane przez Republikę Włoch, jednak tylko w takim zakresie w jakim nie są one sprzeczne z „prawem Bożym, podstawowymi zasadami prawa kanonicznego” oraz umowami międzynarodowymi zawartymi pomiędzy Republiką Włoch a Państwem Miastem Watykańskim. We wspomnianej ustawie postanowiono, że podstawą systemu prawnego Watykanu jest „porządek kanoniczny”, który należy brać pod uwagę przy rozstrzygnięciu każdej sprawy, a jednocześnie upoważniono organy stosujące prawo do rozstrzygnięcia zawisłej przez nimi sprawy bez wyraźnej podstawy prawnej, a jedynie na mocy prawa Bożego i naturalnego.

Stąd też w istocie prawodawstwo watykańskie recypuje z jednej strony normy pozytywne obowiązujące w Republice Włoch (a więc tym samym prawodawstwo unijne), z drugiej zaś normy kanoniczne, a także normy, które trudno uznać za posiadające ściśle prawny charakter – „prawo Boże i naturalne”. W ten sposób powstaje unikatowy system, który pozwala na praktyczne rozważenie klasycznych zagadnień filozofii prawa, doktryny prawa kanonicznego oraz nauczania Kościoła Katolickiego. Jednocześnie bez pogłębionego studium tych zagadnień nie jest możliwe wyjaśnienie fenomenu recepcji prawa w Państwie Watykańskim. W związku z powyższym badanie zjawiska recepcji występującego w prawie Watykanu pozwoli z jednej strony na dogłębne zrozumienie zasad funkcjonowania tego państwa.